

**УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО И ПРАВО НА ЕС“**

**УТВЪРЖДАВАМ,
ЗАМ.-РЕКТОР ПО НИД И МС: /п/
/доц. д-р Михаил Мусов/**

ИЗПИТНА ПРОГРАМА
за конкурсен изпит за докторантура в УНСС
по докторска програма „МЕЖДУНАРОДНО ЧАСТНО ПРАВО“

ПЪРВА ЧАСТ

Първи модул

Първият модул се състои от разработване на тема от изпитната програма.

Теми за писмен конкурсен изпит

1. Същност на международното частно право. Международен елемент на отношенията, регулирани от международното частно право. Същност на международното частно право на ЕС.
2. Система на международното частно право. Система на международното частно право на ЕС. Връзки на международното частно право с други клонове на правото.
3. Източници на международното частно право – национални, международни и наднационални (актове на ЕС). Източници от първичното и от вторичното законодателство на ЕС. Съдебна практика на Съда на ЕС. Многостранни и двустранни международни договори. Международният обичай като източник на МЧП.

4. Способи за правно регулиране на частни правоотношения с международен елемент. Пряк и косвен способ за правно регулиране на частни правоотношения с международен елемент.
5. Същност и структура на нормите на международното частно право. Видове норми – преки и отпращащи. Механизъм на действие на отпращащите норми. Формули на привързване – същност и видове. Основни и специални формули на привързване.
6. Прилагане на чуждестранния закон. Приложимо право към материалните частноправни отношения с международен елемент. Избор на приложимо право. Принципът на най-тесната връзка. Препращане в международното частно право – същност и видове. Ограничения. Установяване на съдържанието на чуждестранния закон – способности и органи. Правна квалификация в международното частно право.
7. Предела на прилагане на чуждестранния закон. Съображение за обществен ред. Заобикаляне на закона. Взаимност и реторсия.
8. Стълкновение на закони в международното частно право. Същност и видове стълкновения на закони. Решаване на стълкновенията на закони. Способи за преодоляване на стълкновението на закони.
9. Субекти на правоотношенията с международен елемент. Физическите и юридическите лица в международното частно право. Субекти на международното частно право на ЕС. Държавата в международното частно право. Правосубектност на ЕС и на държавите-членки на ЕС.
10. Представителството в международното частно право. Гражданско представителство. Приложим закон при законното и доброволното представителство. Външнотърговско представителство. Приложим закон. Органи за външнотърговско представителство. Представителство на субектите на международното частно право на ЕС.
11. Погасителната давност в международното частно право. Приложим закон за погасителната давност. Преки и отпращащи норми за погасителната давност.
12. Собствеността и другите вещни права в международното частно право. Право на собственост при проява на международен елемент. Приложим закон. Ограничени вещни права при проява на международен елемент. Приложим закон.

13. Режим на собственост на чуждестранните лица и на чуждата държава в Република България. Режим на собственост на българските лица и на българската държава в чужбина. Уредба на вещноправното положение в Република България на гражданите и юридическите лица на други държави-членки на ЕС.
14. Общ режим на облигационните отношения с международен елемент. Принцип на автономия на волята. Граници на избора на приложим закон от страните.
15. Сделките в международното частно право. Същност и видове. Общи изисквания за действителност и форма на сделките с международен елемент. Приложим закон за формата на договора. Приложим закон и основания за прилагане на чуждестранен закон. Приложим закон за договор с потребител.
16. Външнотърговският договор – същност, видове, сключване, съдържание, изпълнение, обезпечение, отговорност за неизпълнение, прекратяване. Правна уредба на договорните правоотношения с международен елемент с Регламент № 593/2008 („Регламент Рим I“).
17. Международни плащания във външната търговия – същност и видове. Документарен акредитив и инкасо.
18. Договор за международна продажба на стоки. Правна същност, сключване и съдържание на договора. Задължения на продавача и купувача и защитни средства при нарушаване на договора. Преминаване на риска от случайно погиване и повреждане на стоките. Общи разпоредби за задълженията на продавача и купувача.
19. Национална и международноправна уредба на договора за международна продажба на стоки. Виенска конвенция от 1980 г. относно договорите за международна продажба на стоки – приложно поле, основни положения и видове норми. INCOTERMS – правна същност, редакции, видове.
20. Договор за застраховка с международен елемент. Правна същност, сключване и съдържание на договора. Преки и отпращащи норми. Приложим закон.
21. Извъндоговорни отношения в международното частно право. Непозволено увреждане с международен елемент. Неоснователно обогатяване с международен елемент. Водене на чужда работа без пълномощие с международен елемент. Правна уредба на извъндоговорните отношения с международен елемент с Регламент № 864/2007 („Регламент Рим II“).

22. Закрила на интелектуалната собственост в международното частно право.
Закрила на авторските и сродните права с международен елемент. Закрила на права върху изобретения с международен елемент. Закрила на марките и промишления дизайн с международен елемент.

23. Закрила на обекти на интелектуалната собственост според актове на международното частно право на ЕС – Регламент № 2100/94, Регламент № 6/2002, Регламент № 207/2009, Регламент № 1257/2012 и Регламент № 1260/2012. Единен патентен съд на ЕС.

24. Договори за международен превоз на товари – същност и видове. Национална и международноправна уредба. Сключване, форма, съдържание и изпълнение на договора. Отговорност за неизпълнение на договора. Рекламации и искове. Арбитражни клаузи. Погасителна давност.

25. Договори за международен превоз на пътници – същност и видове.

26. Обща авария в международното частно право – правна същност. Разграничаване на общата от частната авария. Преки и отпращащи норми за общата авария. Йорк-Анверски правила (ЙАП). Производство по установяване и разпределяне на щетите по обща авария. Диспашор. Правна същност на диспаша.

27. Семейни правоотношения с международен елемент. Стълкновение на закони в семейното право. Брак с международен елемент. Лични и имуществени отношения между съпрузи. Приложим закон. Произход. Припознаване. Приложим закон. Издръжка. Приложим закон. Осиновяване. Приложим закон. Настояничество и попечителство. Приложим закон. Прекратяване на брака. Развод. Приложим закон.

28. Актове на ЕС в областта на семейните правоотношения с международен елемент. Регламент № 4/2009 и Хагски протокол от 2007 г. Правна уредба на имуществения режим между съпрузи с Регламент № 1103/2016. Правна уредба на имуществените последици на нерегистрираните партньорства според международното частно право на ЕС. Сътрудничество в ЕС в областта на приложимото право при развод и законна раздяла. Регламент № 1257/2010 („Рим III“).

29. Наследствени правоотношения с международен елемент. Правна същност. Национална и международноправна уредба. Двустранни международни договори. Приложим закон за наследяването с международен елемент. Положение на чужденците в Република България и на българските граждани в чужбина относно наследяването.

30. Правна уредба на наследствените правоотношения с международен елемент в ЕС. Регламент № 650/2012 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство.
31. Трудови правоотношения с международен елемент. Приложимо право към индивидуалните трудови договори с международен елемент. Трудови правоотношения на български граждани в чужбина и на чужди граждани в Република България. Трудови правоотношения на чужденци в Република България в зависимост от категорията чужденци.
32. Решаване на частноправни спорове с международен елемент от съд. Национална правна уредба и наднационална правна уредба по правото на ЕС.
33. Международна компетентност. Видове международна компетентност според актове на международното частно право на ЕС. Регламент №1215/2012.
34. Обща международна компетентност по семейни дела и дела за родителски грижи според Регламент № 2201/2003 (Регламент „Брюксел II А“) и Регламент № 4/2009.
35. Производство по международни граждански дела. Производство по международни граждански и търговски дела според актове на международното частно право на ЕС – Регламент № 1393/2007 и Регламент № 1206/2001. Висящ процес и свързани искове. Европейска процедура по искове с малък материален интерес – Регламент № 861/2007. Регламент №524/2013 относно онлайн решаването на потребителски спорове. Директива 2013/11/ЕС за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО.
36. Признаване и допускане до изпълнение на чуждестранни съдебни решения и други актове. Признаване и изпълнение на решения и други актове на органи от държави-членки на ЕС – Регламент №1215/2012.
37. Признаване и изпълнение на решения и други актове на органи от държави-членки на ЕС по семейни дела и дела за родителски грижи – Регламент „Брюксел II А“. Признаване и изпълнение на решения по дела относно задължения за издръжка – Регламент № 4/2009.

38. Изпълнение на актове по безспорни вземания, удостоверени като Европейско изпълнително основание – Регламент № 805/2004. Признаване и привеждане в изпълнение на Европейска заповед за плащане – Регламент № 1896/2006. Признаване и изпълнение на решения, постановени по Европейската процедура за иски с малък материален интерес – Регламент № 861/2007.
39. Решаване на частноправни спорове с международен елемент от арбитраж. Същност и видове арбитражи. Национална и международноправна уредба на арбитража с международен елемент. Закон за международния търговски арбитраж. Ню Йоркската конвенция за признаване и допускане до изпълнение на чуждестранни арбитражни решения. Европейска конвенция за външнотърговски арбитраж. Признаване и допускане до изпълнение на чуждестранни арбитражни решения.
40. Несъстоятелността в международното частно право. Същност, правна уредба и приложим закон. Признаване на чуждестранно съдебно решение по несъстоятелност. Спомагателно производство по несъстоятелност. Правна уредба на търговската несъстоятелност според международното частно право на ЕС – Регламент № 1346/2000.

Втори модул

Научно есе

Вторият модул се състои в написване на научно есе, представляващо академичен текст по значим научен проблем в областта на международното частно право.

ВТОРА ЧАСТ

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ РАБОТАТА ПО ДВАТА МОДУЛА И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Писменият конкурсен изпит за прием на докторанти по научната специалност „Международно частно право” се провежда в два модула с общо времетраене от 4 часа.

Първият модул се състои в развиване на писмена тема от изпитната програма, изтеглена на случаен принцип. При развиването на темата кандидат-докторантите трябва да покажат умение за логично и аргументирано изложение,

познаване на научната литература по специалността, добър стил и езикова култура. Изискванията към структурата при изложение на темата са: увод по поставения проблем, теза, аргументиране и изводи. При оценяването на работата се вземат предвид ясното и структурирано извеждане на тезата, обосноваването ѝ, критичния анализ на научната литература и съдебна практика, както и умението за задълбочено аргументиране на самостоятелни изводи. Оценява се стилът на изложението, яснотата на изказа и използването на специфичната юридическа терминология.

Вторият модул се състои в написването на научно есе, представляващо академичен текст с обоснована и аргументирана защита на теза по значим научен проблем. При оценяването на есето се вземат предвид познанията на автора по зададения проблем, на научната литература по него и на различните становища, способността за аналитично мислене, способността за тълкуване на правната уредба и съдебна практика, както и уменията му за обосноваване на предложения *de lege ferenda*.

По време на двата модула на писмения конкурсен изпит за прием на докторанти се разрешава използването на нормативни актове и тълкувателна съдебна практика на хартиен носител.

**РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА
„МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО И ПРАВО НА ЕС“: /п/**